

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради Науково-дослідного інституту
правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії правових наук України
від «30» березня 2023 р. протокол № 3

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

**Науково-дослідного інституту
правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії правових наук України
на 2023–2027 роки**

Київ–2023

ВСТУП

Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України розпочав своє функціонування ще з 21 грудня 1993 року як Київський регіональний центр Національної академії правових наук України.

Від часу створення Київського регіонального центру Національної академії правових наук України його діяльність відзначилася високими науковими та практично значущими результатами. Пишаємося, що саме у стінах Київського регіонального центру приймалися історично важливі рішення для українського державо- і правотворення (обговорення проекту Декларації про державний суверенітет України, розробка найважливіших конституційних законів і концепцій ключових правових реформ, договорів про взаємодію та співробітництво з іноземними державами, дипломатичні зустрічі тощо).

З січня 2021 року Київський регіональний центр Національної академії правових наук України набув статусу державної бюджетної неприбуткової наукової установи, яка функціонує на засадах наукового самоврядування. Рішенням президії Національної академії правових наук України № 125/7 від 14 грудня 2022 року Київський регіональний центр Національної академії правових наук України перейменовано у Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України (далі – Інститут).

Статутною метою діяльності Інституту є проведення комплексних фундаментальних і прикладних досліджень для одержання нових знань у сфері правотворчої діяльності в Україні, публічного та приватного права, захисту прав людини і громадянина, сприяння органам публічної влади у розбудові України як демократичної, правової, соціальної держави та формування громадянського суспільства, здійснення наукової експертизи нормативно-правових актів та надання науково-методичної допомоги

місцевим органам виконавчої влади, правоохоронним органам, судам та органам місцевого самоврядування.

Віддаючи належне історичним науковим традиціям, що підтримувалися Київським регіональним центром Національної академії правових наук України, а також прагнучи зберегти і розвинути здобутки правової науки, приймаємо цю Стратегію розвитку Науково-дослідного інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України на 2023–2027 роки (далі – Стратегія розвитку) – керівний програмний документ, що визначає місію, принципи і завдання стратегічного розвитку Інституту на найближчі роки.

Ключовим методологічним орієнтиром для формування та реалізації Стратегії розвитку є місія Інституту, яка вбачається у пошуку та впровадженні найбільш ефективних правил і засобів нормопроектної техніки, спрямованих на системний виклад нормативно-правових приписів та забезпечення їх регулятивної здатності, науково-експертному забезпеченні діяльності органів державної влади в період відновлення України від наслідків війни та на шляху набуття членства в Європейському Союзі, визначенні перспективних напрямів взаємодії громадянського суспільства, правової держави та особи в умовах воєнних та післявоєнних викликів, формуванні концептуальних засад правового забезпечення підвищення якості та доступності правничої освіти, розвитку правової науки, синхронізації їх з освітнім та дослідницьким простором Європейського Союзу.

Розвиток Інституту здійснюватиметься на принципах:

- законності;
- академічної доброчесності;
- професійності і компетентності;
- наукової самоврядності та свободи наукової творчості;
- інноваційності;

- використання досягнень світової науки, можливостей міжнародного наукового співробітництва;
- відкритості і прозорості, у т. ч. для міжнародного науково-технічного співробітництва, забезпечення інтеграції правової науки у світовий науковий та Європейський дослідницький простір;
- свободи поширення відкритої науково-технічної інформації;
- відповідальності тощо.

Підготовка Стратегії розвитку здійснювалася відповідно до положень Конституції України, Цивільного кодексу України, законів України «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу», «Про вищу освіту», «Про інформацію», «Про видавничу справу», «Про інноваційну діяльність» та інших законодавчих актів.

Стратегія розвитку враховує Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, положення Національної стратегії у сфері прав людини, Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки, Стратегії національної безпеки України, Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності, Концепції розвитку юридичної освіти, Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки.

Ця Стратегія розвитку відповідає також статтям 4, 431 і 433 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, зокрема цілям зміцнення поваги до демократичних принципів, верховенства права та належного врядування, зобов'язанням сторін активізувати співробітництво в галузі вищої освіти; сприяння зближенню, що відбувається в рамках Болонського процесу; підвищення якості та важливості вищої освіти; поглиблення співробітництва між закладами вищої освіти та науковими установами.

СТРУКТУРА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ

I. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТА ПРИКЛАДНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1. Теоретико-методологічні засади правотворчості в Україні

1.2. Науково-експертне забезпечення нормативно-правової діяльності органів державної влади в період відновлення України та виконання зобов'язань з набуття членства в Європейському Союзі

1.3. Взаємодія правової держави, громадянського суспільства та особи: правові аспекти, практичні реалії, прогностичні зміни

1.4. Розвиток правничої освіти в Україні як складова правової реформи

II. ЗВ'ЯЗКИ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

III. ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА, ПРОСВІТНИЦЬКА ТА ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

IV. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

V. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

VI. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

VII. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. ПІДВИЩЕННЯ ПРЕСТИЖУ НАУКОВОЇ ПРАЦІ

VIII. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПІДГОТОВКА КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

IX. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

I. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТА ПРИКЛАДНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1. Теоретико-методологічні засади правотворчості в Україні

Проблема підвищення ефективності правотворчої діяльності та якості законодавства України посідає одне із центральних місць у вітчизняній правовій доктрині. Її аналіз і розв'язання має важливе значення для належного правового забезпечення сучасних суспільно-політичних процесів в Україні. В сучасних умовах воєнного стану та з урахуванням інтеграційних процесів в Україні особливо великого значення набувають питання ефективного використання правил і засобів нормопроектної техніки, спрямованих на системний виклад нормативно-правових приписів та забезпечення регулятивної здатності нормативно-правових актів з метою упорядкування суспільних відносин, забезпечення їх стабільності та правопорядку.

Якість законодавства, забезпечення його системності, повноти, логічності, відповідності визнаним світовим і європейським стандартам, що є особливо актуальним і значущим з урахуванням набуття Україною статусу кандидата у члени Європейського Союзу, безпосередньо залежить від впорядкованості самої правотворчої діяльності. Науковий колектив Інституту, з урахуванням гострої потреби у забезпеченні оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності, здатний на високому доктринальному рівні сприяти вирішенню нагальних проблем законодавчої та іншої нормотворчої діяльності в контексті законодавчого забезпечення відновлення України від наслідків війни; методологічних засад оптимізації стадій правотворчого процесу; суб'єктного складу, форми та порядку правотворчої ініціативи; співвідношення нормативно-правових актів

з іншими правовими актами; планування правотворчої діяльності у воєнний та післявоєнний періоди.

У зв'язку із цим **стратегічне завдання** Інституту вбачається у формуванні теоретико-методологічних засад правотворчості в Україні, спрямованої на упорядкування суспільних відносин, їх належного правового регулювання в контексті сучасних реалій воєнного стану в Україні та у післявоєнний період, забезпечення правопорядку, створення моделей поведінки, які б забезпечували цілісність суспільства, реалізацію прав та свобод громадян і їх об'єднань, захист та охорону прав і свобод.

За цим напрямом планується проведення наукових досліджень з наступних питань:

1. Аксиологія правотворення: ціннісний зміст законодавства.
2. Фундаментальні засади правотворчості та проблеми їх реалізації в Україні.
3. Термінологічні проблеми правотворення.
4. Міжнародний досвід правотворчої діяльності
5. Теоретико-практичне забезпечення системності джерел права в Україні.
6. Проблеми законодавчого регулювання порядку розробки та прийняття нормативно-правових актів.
7. Упровадження в Україні нових технологій законотворення.
8. Доктринальні та прикладні аспекти кодифікації законодавства України.
9. Нормопроекування як інструмент забезпечення системності законодавства.
10. Теоретико-практичні засади правової експертизи проектів нормативно-правових актів.
11. Проблеми становлення і розвитку інституту громадської експертизи проектів нормативно-правових актів.

12. Розвиток доктрини і методології правового моніторингу в Україні.
13. Судова правотворчість: перспективи для України.
14. Концептуальні засади розвитку галузевого законодавства як складова юридичного прогнозування.

1.2. Науково-експертне забезпечення нормативно-правової діяльності органів державної влади в період відновлення України та виконання зобов'язань з набуття членства в Європейському Союзі

Правозастосовна діяльність органів державної влади та підготовка і прийняття рішень в юридичних справах мають ґрунтуватися на оцінці юридичних фактів та визначенні правових норм на основі аналізу чинного законодавства України та практики його застосування. Відсутність системного концептуального підходу до реформування галузевого законодавства подекуди спричиняє швидкоплинність законодавчих приписів, що своєю чергою породжує нестабільність у правовідносинах та розвитку нових правових форм реалізації прав юридичних і фізичних осіб. Недосконалість вітчизняного законодавства значною мірою гальмує формування дієвих правових механізмів закріплення, гарантування, реалізації, охорони і захисту прав та законних інтересів суб'єктів права. Законодавчі протиріччя, порушення техніки нормопроєктування, уведення в обіг нових понять без належного термінологічного тлумачення породжують правову невизначеність у регулюванні суспільних відносин. Такий стан справ створює низку взаємопов'язаних теоретичних і практичних проблем у реалізації прав та обов'язків учасників правовідносин в Україні.

В межах системного дослідження цієї проблематики увага науковців Інституту концентруватиметься на науково-експертному забезпеченні діяльності органів державної влади шляхом створення відповідних умов підвищення якості правотворчої діяльності в Україні за рахунок впровадження європейських підходів до комплексної незалежної правової (юридичної) експертизи нормативно-правових актів і рішень органів державної влади; впровадження дієвих інструментів післявоєнного відновлення країни, напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ; підготовки стратегічних ініціатив, проектів нормативно-правових актів,

прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди; розробки концепцій розвитку галузевого законодавства, окремих законів; надання консультативних висновків за запитами органів державної влади, у тому числі судових; проведення логіко-лінгвістичних експертиз; участі у доопрацюванні та обговоренні проєктів нормативно-правових актів. Реалізація наведених **стратегічних завдань** також передбачає проведення науково-практичних заходів у взаємодії з органами державної влади.

За цим напрямом планується проведення наукових досліджень з наступних питань:

1. Експертиза проєктів законодавчих та інших нормативно-правових актів, підготовлених органами державної влади, на їх відповідність директивам Європейського Союзу.
2. Напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ.
3. Підготовка проєкту Цивільного кодексу України.
4. Моніторинг ефективності чинного законодавства України.
5. Надання рекомендацій з удосконалення правового забезпечення діяльності органів законодавчої, виконавчої та судової влади.
6. Правовий супровід проведення логіко-лінгвістичних експертиз у нормотворчій та правозастосовній діяльності.
7. Надання консультативних висновків за запитами органів державної влади.
8. Проведення спільних науково-практичних заходів з органами державної влади з питань правотворення та правозастосування, удосконалення чинного законодавства України.
9. Організація аналізу поточного стану правового регулювання відповідних суспільних відносин з визначенням колізій, прогалин, суперечностей, застарілих норм тощо.

10. Забезпечення юридико-технічної оцінки проєктів нормативно-правових актів органів державної влади з метою визначення ступеня їхньої відповідності загалом та окремих їх елементів.

1.3. Взаємодія правової держави, громадянського суспільства та особи: правові аспекти, практичні реалії, прогностичні зміни

Проектом Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки проголошено, що громадянське суспільство є виразником та захисником інтересів і прагнень різноманітних суспільних груп та громадян. Це різноманіття поглядів та дій не може бути обмежено нічим, крім конституційних прав і свобод людини та громадянина. Громадянське суспільство здатне зробити значний внесок у післявоєнну відбудову та соціально-економічний розвиток країни – через соціальне підприємництво, збільшення кількості робочих місць і самозайнятих осіб, покращення бізнес-середовища, надання соціальних послуг, антикорупційну діяльність, реалізацію інших суспільно корисних проєктів. Враховуючи роль громадянського суспільства у різних сферах суспільного життя, створення сприятливих умов для його розвитку та налагодження взаємодії з його організаціями (інститутами) є важливим завданням органів державної влади та місцевого самоврядування. Тож утвердження розвиненого громадянського суспільства, модернізація його інститутів, упровадження європейських стандартів взаємодії останнього з державою виступають наріжними питаннями євроінтеграції України.

Саме тому в межах подальшого системного дослідження увага науковців Інституту концентруватиметься на визначенні **стратегічних напрямів** удосконалення взаємодії громадянського суспільства, правової держави та особи в умовах воєнних та післявоєнних викликів із метою набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі, зокрема: правових аспектах забезпечення належної комунікації між громадянським суспільством, правовою державою та особою на час дії воєнного стану; правовому статусі осіб, постраждалих внаслідок військової агресії російської федерації проти України; проблемах податкового контролю та адміністрування податків,

зборів та єдиного внеску під час дії воєнного стану; модернізації законодавчого забезпечення механізму захисту права власності на майно на тимчасово окупованих територіях; порядку примусового відчуження майна в умовах воєнного стану в Україні; механізмі відшкодування майнової шкоди, завданої внаслідок збройної агресії російської федерації; основних ціннісно-ідеологічних засадах розвитку громадянського суспільства та правової держави у післявоєнний період; прогностичному векторі удосконалення діяльності органів держави та організацій громадянського суспільства на шляху вступу України в ЄС; перспективах удосконалення правового статусу особистості та її безпеки в контексті модернізації взаємодії громадянського суспільства та правової держави.

За цим напрямом Інститут планує проведення наукових досліджень з наступних питань:

1. Філософсько-світоглядні засади взаємодії правової держави, громадянського суспільства та особи в умовах сучасних викликів.
2. Виокремлення основних ціннісно-ідеологічних засад формування та розвитку громадянського суспільства і правової держави.
3. Правова політика як чинник розвитку громадянського суспільства та держави.
4. Розвиток шляхів взаємодії громадянського суспільства, правової держави та особи на етапі вступу України в Європейський Союз.
5. Проблемні аспекти коєволюції громадянського, інформаційного суспільства та правової держави.
6. Права, свободи і законні інтереси особистості в контексті збройної агресії російської федерації: межі та обмеження.
7. Визначення ролі правового виховання та правової активності особи у забезпеченні ефективності механізму взаємодії правової держави та громадянського суспільства.

8. Громадянське суспільство та його потреби у контексті соціонормативного регулювання.

9. Проблеми правового забезпечення безпеки особистості в післявоєнний період.

10. Інститут юридичної відповідальності держави як чинник розвитку громадянського суспільства.

11. Правосвідомість особи у фокусі розвитку громадянського суспільства та правової держави.

12. Перспективи удосконалення правового статусу особистості в контексті модернізації взаємодії громадянського суспільства та правової держави.

13. Правове забезпечення економічної діяльності та модернізація законодавчого забезпечення механізму захисту права власності на майно на тимчасово окупованій території.

14. Правове забезпечення партнерських відносин держави/територіальних громад з бізнесом в умовах післявоєнної відбудови України.

1.4. Розвиток правничої освіти в Україні як складова правової реформи

Зростання ролі права у життєдіяльності людства, розвиток законодавства, утвердження та укріплення верховенства права обумовлюють зростання соціальної ролі юриста у суспільстві. Якісна підготовка спеціалістів у галузі права виступає передумовою успішного виконання державою її функцій. В Україні констатуються проблеми невідповідності змісту юридичної освіти і якості підготовки правників сучасним вимогам ринку праці та завданням професійної діяльності юристів. Ці проблеми виявляються у недостатніх практичних навичках випускників правничих шкіл, відсутності прозорої системи формування державного замовлення на підготовку правників, відсутності ефективної внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах вищої освіти, у непропорційності та дисбалансі їх кількості, низькому рівні працевлаштування випускників, воєнних діях тощо.

Функціонування системи вищої юридичної освіти в умовах воєнного стану свідчить про необхідність продовження коригування законодавства України з метою врахування впливу цих умов на процес реалізації освітньої діяльності, в першу чергу вищої освіти, та унеможливлення її зупинення. Вже прийняті зміни до законодавства України у сфері освіти, обумовлені введенням воєнного стану, надали можливість закладам вищої освіти не зупиняти освітній процес та прогнозувати його перебіг. Саме тому в межах подальшого системного дослідження правничої освіти як складової правової реформи увага науковців Інституту концентруватиметься на визначенні перспективних напрямів розвитку правничої освіти в умовах воєнного стану та післявоєнного етапу відновлення країни, формулюванні конкретних пропозицій щодо усунення невідповідності змісту юридичної освіти і якості

підготовки в правничих школах сучасним вимогам ринку праці та викликам, що стоять перед сучасним суспільством.

Окремим **стратегічним завданням** в межах розробки цієї проблематики, зважаючи на необхідність якісної інтеграції науково-інноваційної та освітньої системи України до європейського та світового дослідницького простору, є приєднання України до рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт Європа» (2021-2027), активізація участі України в Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону (ЄСДР) у частині наукового та інноваційного співробітництва у правовій сфері, долучення до формування спільної політики Європейського дослідницького простору та Європейського простору вищої освіти.

За цим напрямом Інститут планує проведення наукових досліджень з наступних питань:

1. Визначення перспективних напрямів розвитку правничої освіти в умовах воєнного стану та післявоєнного етапу відновлення країни.
2. Удосконалення нормативно-правової бази з питань правничої освіти.
3. Дослідження сучасних моделей взаємодії академічної та університетської правової науки в Україні і світі.
4. Забезпечення взаємної інтеграції академічної та університетської правової науки, сприяння їх входженню до світового дослідницького простору.
5. Розвиток наукового співробітництва з провідними закладами вищої освіти та науковими установами України та інших держав.
6. Наукове забезпечення практикоорієнтованого характеру навчання у юридичних закладах вищої освіти.
7. Нормативні умови формування практичних навичок випускників правничих шкіл.

8. Компетентнісний підхід до формування змісту освітніх програм підготовки здобувачів освіти у галузі права.
9. Правове забезпечення доступу до правничої професії.
10. Дослідження актуальних проблем якості правничої освіти крізь призму методики викладання юридичних дисциплін.
11. Удосконалення викладання галузевих юридичних дисциплін.
12. Створення постійно діючої школи з методики викладання галузевих юридичних дисциплін.
13. Науковий супровід належного реагування на випадки порушення вимог академічної доброчесності у юридичних закладах вищої освіти та наукових установах.
14. Напрацювання дієвих правових механізмів забезпечення академічної доброчесності.

II. ЗВ'ЯЗКИ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В умовах сучасних викликів і загроз юридична наука відіграє вирішальну роль у теоретико-правовому забезпеченні суспільно-політичних процесів в Україні. Суттєві зміни, що їх зазнають в умовах воєнного стану в Україні, безпека, права і свободи людини, економіка, підприємницька діяльність, трудові відносини, соціальний захист та інші сфери суспільного життя, потребують особливої консолідації інститутів громадянського суспільства, оперативного адаптування законодавства України до воєнних реалій, науково-експертної оцінки профільних законопроектів тощо. Наукові досягнення учених-правників Інституту мають бути покладені в концептуальну основу післявоєнної відбудови України, її розвитку як демократичної, соціальної, правової держави-члена Європейського Союзу, суспільного та індивідуального добробуту, майбутнього процвітання та якості життя.

У цьому контексті нагальним вбачається визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, реалізація яких сприятиме виконанню Плану відновлення та розвитку України, а також імплементації визначених Переліком актів Європейського Союзу до національного законодавства. Здійснювані фундаментальні та прикладні наукові дослідження покликані впровадити у життя основоположні програмні нормативно-правові акти, зокрема Національну стратегію у сфері прав людини, затверджену Указом Президента України 25 серпня 2015 року, № 501; Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»; Стратегію національної безпеки України, затверджену Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392; Державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня

2020 року № 695; Стратегію розвитку сфери інноваційної діяльності, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 526-р тощо.

Зважаючи на це, **метою** діяльності Інституту є сприяння органам державної влади України та місцевого самоврядування у реалізації їх конституційних завдань і функцій. Наведена мета передбачає виконання наступних **стратегічних завдань**:

1. Проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень, спрямованих на підвищення ефективності функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування, їх правозастосовної діяльності.

2. Здійснення наукових досліджень проблем правового забезпечення взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства.

3. Участь у розробці та обговоренні державних програм, концепцій розвитку галузевого законодавства, нормативно-правових актів у частині, яка потребує науково-правового обґрунтування та забезпечення.

4. Участь науковців Інституту у роботі дорадчих органів, створюваних Президентом України.

5. Участь науковців Інституту у розробці та обговоренні актів Міністерства освіти і науки України, Національного агенства із забезпечення якості вищої освіти щодо формування та реалізації сучасної державної політики у сфері розвитку юридичної науки та освіти.

6. Координація діяльності з формування та реалізації наукових програм у галузі держави і права з Міністерством юстиції України, Міністерством освіти і науки України.

7. Координація діяльності з формування та реалізації наукових програм з питань європейської та євроатлантичної інтеграції щодо гармонізації національного законодавства до нормативно-правових актів ЄС.

8. Участь науковців Інституту у діяльності Науково-консультативної ради при Голові Верховної Ради України.

9. Участь науковців Інституту у діяльності Національної ради з відновлення України від наслідків війни щодо визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, реалізація яких є необхідними у воєнний і післявоєнний періоди.

10. Наукове супроводження конституційної, адміністративної, судової та інших правових реформ в Україні, у тому числі шляхом участі науковців Інституту у діяльності Науково-консультативних рад Конституційного Суду України, Верховного Суду.

11. Забезпечення моніторингу ефективності чинного законодавства України та визначення перспективних напрямів його розвитку і вдосконалення, впровадження результатів наукової діяльності у законотворчу діяльність.

12. Налагодження системи правового моніторингу стану регіонального та муніципального розвитку, узагальнення й аналіз кращих практик регіонального та муніципального управління, підготовка моніторингових звітів (аналітичних доповідей) з цих питань.

13. Забезпечення співпраці з Вищим антикорупційним судом, Офісом Генерального прокурора, Національним агентством з питань запобігання корупції, Національним антикорупційним бюро України, Державним бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки.

14. Проведення науково-правових досліджень на замовлення органів державної влади та місцевого самоврядування з актуальних проблем держави і права, надання консультативних висновків, підготовка науково-правових експертних висновків, проведення спільних науково-практичних заходів.

15. Запровадження практики підготовки й подання на розгляд органів державної влади експертно-аналітичних доповідей та моніторингових звітів

за напрямими забезпечення верховенства права та адаптації законодавства України до стандартів Європейського Союзу.

16. Забезпечення прав та інтересів територіальних громад, органів місцевого самоврядування при підготовці, прийнятті та внесенні змін до нормативно-правових актів центральними органами виконавчої влади шляхом моніторингу, аналізу проєктів актів та підготовки пропозицій до них.

17. Аналіз законодавства України та наслідків його впливу на інтереси територіальних громад, внесення пропозицій щодо його вдосконалення.

18. Сприяння залученню науковців Інституту до роботи консультативно-дорадчих органів, робочих груп та інших допоміжних структурних підрозділів органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

19. Поглиблення науково-методичного забезпечення діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

20. Організація та проведення науково-практичних заходів, спрямованих на підвищення ефективності управлінської роботи місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, організація та проведення навчальних семінарів та тренінгів для спеціалістів цих органів.

III. ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА, ПРОСВІТНИЦЬКА ТА ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Сучасні цінності європейської демократії вимагають формування правильного розуміння суспільством сутності правових реформ у державі, а також ролі і значення юридичної науки у цих процесах. Вакуум належної інформаційної комунікації між державою і суспільством обумовив недовіру людей до влади.

Зважаючи на це, інформаційна політика, просвітницька та видавнича діяльність Інституту відіграють важливу роль у реалізації його стратегічних завдань і спрямовуються на задоволення інформаційних потреб суспільства у достовірній правовій інформації і правових знаннях, створення сприятливих умов для комунікації з владою, забезпечення вільного обміну інформацією, підвищення рівня правової і професійної культури, формування поваги до права і закону.

За вказаним напрямом планується реалізація наступних **стратегічних завдань**:

1. Забезпечення безперебійного функціонування веб-сайту Інституту та своєчасне розміщення на ньому актуальної інформації про діяльність Інституту.
2. Представлення ініціатив і результатів роботи Інституту у соціальних мережах, інформування громадськості про пріоритетні напрями розвитку правової науки та наукові досягнення Інституту.
3. Участь в аналітичних теле- та радіопрограмах, надання експертних коментарів в засобах масової інформації.
4. Створення постійно діючої он-лайн платформи для обговорення питань діяльності Інституту та прийняття оперативних рішень.
5. Забезпечення переходу Інституту на електронний документообіг.

6. Підвищення рейтингу наукових видань Інституту, забезпечення відповідності видань європейським стандартам друкованої наукової літератури.

7. Залучення провідних зарубіжних учених-правників до роботи наукових рад та редакційних колегій наукових видань Інституту.

8. Підвищення наукової активності співробітників Інституту, сприяння у посиленні їх публікаційної активності у міжнародних рейтингових виданнях.

9. Підготовка науково-практичних коментарів законодавства та науково-методичних рекомендацій і роз'яснень щодо правозастосовної діяльності.

10. Поповнення та розширення фонду наукової бібліотеки Інституту.

11. Проведення просвітницької роботи серед населення, підвищення рівня правової кваліфікації юристів, представників громадських організацій, службовців державних органів та органів місцевого самоврядування.

12. Правове консультування органів влади та місцевого самоврядування, здійснення просвітницької діяльності у сфері територіальної організації влади, муніципального права, форм локальної демократії.

IV. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Міжнародне наукове співробітництво передбачає співпрацю вчених, обмін науковою інформацією, технологіями, обладнанням, створення науково-дослідницьких центрів, інфраструктури, проведення симпозіумів, конференцій, семінарів та інших наукових заходів.

Розвиваючи інтернаціональні наукові зв'язки (робота в міжнародних та іноземних установах, участь у зарубіжних конференціях, школах з підвищення педагогічної майстерності тощо), Інститут здобуває досвід міжнародної співпраці, в т. ч. у межах реалізації програм авторитетних міжнародних установ USAID та ОБСЄ. Інститут підтримує зв'язки з науковцями із США, Німеччини, Франції, Польщі, Латвії, Литви, Естонії, Румунії, Молдови, Казахстану, Азербайджану та ряду інших країн.

Прагнучи консолідувати зусилля науковців у напрямку правового розвитку України **стратегічними завданнями** Інституту визначено:

1. Встановлення нових, закріплення існуючих зв'язків та подальше поглиблення співробітництва у науковій сфері з інститутами та університетами країн Європейського Союзу та інших держав, підготовка та підписання документів про співробітництво.

2. Забезпечення інтеграції наукових розробок Інституту у світовий науковий простір шляхом оприлюднення результатів наукових досліджень у міжнародних та зарубіжних виданнях, в організації та проведенні міжнародних наукових заходів, а також участі співробітників Інституту у наукових заходах, які організовуються та проводяться в зарубіжних країнах.

3. Забезпечення доступу науковців Інституту до баз даних наукових журналів, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science.

4. Установлення партнерських відносин з науково-дослідницькими центрами зарубіжних держав, реалізація спільних проектів та досліджень,

сприяння міжнародному стажуванню наукових співробітників, а також підтримання їх індивідуальної участі у міжнародних дослідницьких проектах.

5. Підготовка проектів та максимальне сприяння участі наукових працівників Інституту у різноманітних грантових програмах підтримки та розвитку наукової діяльності, використання зв'язків з провідними європейськими науковими інституціями.

6. Сприяння участі науковців Інституту у заходах, що організуються та проводяться в зарубіжних країнах.

V. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Забезпечення реалізації верховенства права у демократичній, правовій державі неможливе без забезпечення відкритості, прозорості, гласності та професійності у процесі прогнозування, планування та прийняття нормативно-правових актів. Правозастосовна діяльність органів державної влади та підготовка і прийняття рішень в юридичних справах потребують оцінки юридичних фактів та визначення правових норм на основі аналізу чинного законодавства України та практики його застосування. Усе це підвищує роль взаємодії держави та її органів і посадових осіб з науковою спільнотою. Залучення науковців Інституту до підготовки науково-експертних висновків на проекти нормативно-правових актів та рішень у якості експертів підвищує рівень обґрунтованості, достовірності, професійності, конкретності та повноти таких нормативно-правових актів і рішень.

Залучення висококваліфікованих фахівців у галузі права до підготовки науково-експертних висновків на акти органів державної влади, органів місцевого самоврядування здатне забезпечити не тільки належну їх якість і ефективність, але й їх позитивний вплив на політичні, економічні та соціальні процеси, що відбуваються в державі. Зважаючи, що в Україні визнається принцип верховенства права, що вимагає, щоб основні права і свободи людини і громадянина реалізовувались на основі гармонізації державного управління, миру і злагоди в суспільстві відповідно до створених правових умов, а також враховуючи високий інтелектуальний та експертний потенціал співробітників Інституту за напрямом науково-експертної діяльності, планується виконання таких **стратегічних завдань**:

1. Підготовка науково-експертних висновків щодо практики застосування профільного (галузевого) законодавства.

2. Участь в організації та науково-методичному забезпеченні правотворчої діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

3. Виконання функції наукового, експертного, консультативного забезпечення правозастосування та правотворчого процесу.

4. Підготовка науково-експертних висновків за зверненнями органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб.

5. Забезпечення конкретності, об'єктивності, незалежності, прозорості, захисту інформації, відповідальності, обґрунтованості, і повноти в процесі підготовки науково-експертних висновків.

6. Участь у проведенні аналітичних досліджень щодо пріоритетності прийняття нормативно-правових актів у правотворчій діяльності в Україні.

7. Розробки концепцій проєктів нормативно-правових актів та співпраця з суб'єктами правотворчої діяльності під час їх обговорень.

8. Науково-експертна участь в процесі обговорення підстав і критеріїв вибору оптимальних правових рішень і оцінки їх передбачуваних наслідків.

9. Науково-методичне забезпечення юридичного прогнозування тенденцій розвитку сучасної правової системи України.

10. Науково-експертне оцінювання соціальних потреб, публічних та суспільних інтересів, які потребують врегулювання шляхом правоунормування.

11. Співпраця з органами державної влади щодо підвищення обґрунтованості правових рішень на підставі оцінювання правових ризиків, які є необхідним елементом правотворчості і правозастосування.

12. Юридичне прогнозування та обґрунтування механізмів вирішення наявних проблем, визначення кола питань, які підлягають врегулюванню в законодавстві України.

13. Здійснення оцінки відповідності правового регулювання певних суспільних відносин міжнародно-правовим зобов'язанням України за зверненням органу державної влади.

14. Забезпечення юридичного прогнозування реалізації прийнятих суб'єктами правотворчої діяльності нормативно-правових актів.

15. Проведення правових (юридичних) експертиз якості підготовлених проєктів нормативно-правових актів.

16. Проведення незалежних наукових експертиз нормативно-правових актів суб'єктів правотворчості на предмет ступеня врахування стану нормативного регулювання даної або аналогічної сфери суспільних відносин.

17. Підготовка концептуальної оцінки проєктів нормативно-правових актів щодо визначення типових характеристик акта (предмета, методу регулювання, виду).

18. Забезпечення юридико-технічної оцінки проєктів нормативно-правових актів органів державної влади з метою визначення ступеня їхньої відповідності в цілому та окремих його елементів вимогам юридичної техніки.

VI. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Внутрішній аудит Інституту сприяє досягненню пріоритетних цілей шляхом здійснення внутрішнього моніторингу (із застосуванням систематичного, послідовного та ризик-орієнтованого підходу до оцінки об'єкта внутрішнього аудиту) та отриманням незалежних і об'єктивних висновків та рекомендацій, які допомагають у підвищенні ефективності та результативності системи внутрішнього контролю, у тому числі процесів управління ризиками; удосконаленні системи управління; поліпшенні політик і процедур, які забезпечують запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання фінансових та матеріальних ресурсів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності Інституту; забезпечення належного рівня доброчесності через поступовий розвиток культури етичної поведінки, заснованої на дотриманні етичних цінностей.

Стратегічною ціллю яка сприяє досягненню визначеної мети (місії) є орієнтація внутрішнього аудиту на здійснення оцінки функціонування системи внутрішнього контролю діяльності Інституту щодо дотримання актів законодавства, планів, процедур з питань збереження та раціонального використання активів, ефективності управління майном, законності та достовірності фінансової та бюджетної звітності. Фінансово-економічний розвиток Інституту та його матеріально-технічної бази виступають важливими чинниками ефективного виконання наукових досліджень і розробок. Оснащення Інституту сучасною мультимедійною, комп'ютерною та іншою технікою і обладнанням, удосконалення робочих місць та іншої інфраструктури – наше постійне завдання.

Його виконання забезпечуватиметься коштом бюджетного фінансування та власних доходів Інституту, отриманих від надання інформаційних,

наукових, правових, консультативних, експертних та інших послуг на платній основі.

VII. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. ПІДВИЩЕННЯ ПРЕСТИЖУ НАУКОВОЇ ПРАЦІ

Науковий колектив Інституту – згуртована спільнота учених, відповідальних, активних громадян України. Колектив сформований із найбільш кваліфікованих учених-правників за різними галузевими напрямками, у тому числі тих, які успішно поєднують практичну та/чи викладацьку діяльність у сфері права з науковою діяльністю, мають значні наукові досягнення та високу публікаційну активність у наукових фахових виданнях, є членами науково-консультативних та інших дорадчих органів при органах державної влади, місцевого самоврядування і судових органах.

Враховуючи це, **стратегічними завданнями** Інституту є створення сприятливих умов для продуктивної праці наукових співробітників, заохочення їх заслуг, визнання їх досягнень та ініціатив, сприяння розвитку наукової та адміністративної кар'єри, постійне підвищення кваліфікації.

Реалізація наведених завдань передбачає:

1. Проведення атестації наукових співробітників Інституту.
2. Досягнення збалансованого підходу до визначення кількості наукових посад у штатному розписі Інституту.
3. Оптимізація системи матеріального й морального стимулювання наукових співробітників та працівників Інституту.
4. Створення сучасних комфортних умов для праці вчених та їх відпочинку.
5. Підвищення ефективності кадрової політики, яка має бути спрямована на забезпечення стимулювання постійного підвищення професійної майстерності, кар'єрного зростання науковців.
6. Забезпечення можливостей фінансової підтримки молодих вчених через гранти, премії, стипендії державних, зарубіжних і міжнародних установ та організацій.

7. Розширення практики нагородження державними відзнаками співробітників Інституту.

8. Утвердження в науковій спільноті атмосфери дотримання норм наукової етики.

VIII. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПІДГОТОВКА КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Інститут як одна з провідних галузевих державних наукових установ прагне зберегти та розвивати правову науку та зміцнювати науковий потенціал в державі шляхом провадження освітньої діяльності з підготовки кадрів вищої кваліфікації. Усвідомлюючи важливість забезпечення належного функціонування вітчизняної економіки для перемоги над агресором, важливим завданням сьогодення є залучення та мотивування молодих вчених з метою створення умов для використання їх потенціалу у цьому процесі. З метою вирішення проблеми відтоку наукових кадрів за кордон стратегічними завданнями Інституту є створення сприятливих умов для продуктивної праці молодих учених шляхом заохочення їх заслуг, визнання їх досягнень та ініціатив, сприяння розвитку наукової та адміністративної кар'єри, постійне підвищення кваліфікації тощо.

Зважаючи на важливість та соціальну значущість підвищення доступності якісної, конкурентоспроможної юридичної освіти відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку українського суспільства та забезпечення особистісного розвитку фахівців у галузі права згідно з їхніми індивідуальними здібностями й потребами на основі концепції навчання протягом життя, за вказаним напрямом **стратегічними завданнями** Інституту є:

1. Підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі знань 08 «Право», в тому числі на ринку надання освітніх послуг.
2. Формування освітньо-наукових програм виключно на компетентнісній основі.
3. Пріоритетна орієнтація на формування освітньо-наукових програм за освітньо-науковим рівнем доктора філософії.

4. Пріоритетна орієнтація на формування наукових програм докторантури з метою підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації.
5. Забезпечення належного рівня роботи спеціалізованої вченої ради Д. 26.505.05 з присудження наукового ступеня доктора наук з метою підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації.
6. Впровадження дистанційних технологій в освітній процес.
7. Створення умов для здобуття якісної освіти особами з інвалідністю, дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.
8. Інтеграція Інституту з закладами освіти різних рівнів, науковими установами та організаціями.
9. Розроблення і затвердження стандартів освітньої діяльності Інституту за третім рівнем вищої освіти.
10. Забезпечення вищого рівня інтеграції освітньої діяльності з наукою, враховуючи зростання ролі дослідницьких компонентів в освітньо-наукових програмах.
11. Впровадження європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців.
12. Запровадження боротьби з плагіатом за допомогою організаційно-технічних засобів.
13. Запровадження системи оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних і наукових працівників при реалізації освітньо-наукових програм.
14. Перегляд та вдосконалення нормативів навчального навантаження з метою вивільнення часу для самостійної роботи здобувачів і розвитку професійних та особистісних якостей наукових співробітників.
15. Забезпечення прозорості та доступності інформації про освітній процес.
16. Створення банку даних інноваційних ідей.

17. Розроблення і здійснення заходів, необхідних для акредитації Інституту та його освітньо-наукових програм.

ІХ. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У 2027 році Інститут має стати провідною вітчизняною науковою установою, що пройшла на найвищому рівні державну атестацію та здійснює вагомий внесок в ефективність правових реформ в Україні та розвиток правової науки. Інститут на високому доктринальному рівні здійснює фундаментальні та прикладні наукові дослідження, які активно цитуються в Україні та за кордоном; надає науково обґрунтовані та практикоорієнтовані експертні та інші послуги.

Інститут успішно здійснює наукове забезпечення діяльності органів публічної влади різних рівнів, має сучасну матеріально-технічну інфраструктуру, є дієвою платформою для інтелектуальної взаємодії з питань держави і права, має високий рівень довіри та позитивний імідж.

Співробітники Інституту та залучені до його роботи експерти пишаються своєю причетністю до діяльності і результатів Інституту, а результати наукових досліджень упроваджені в практику органів державної влади та місцевого самоврядування.

Результатом діяльності Інституту є розроблення низки законопроектів та інших нормативно-правових актів, у тому числі, але не виключно, проектів Цивільного, Трудового, Кримінального кодексів України, законів України «Про академічну доброчесність» (спільно з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти); «Про вищу юридичну освіту» (спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій; Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики; Міністерством освіти і науки України); Кодексу професійної етики викладача права (спільно з провідними правничими школами України) та інших актів законодавства.

Протягом визначеного періоду очікується створення передумов для підвищення якості правничої освіти в Україні, трансформація теоретичних

знань у формування практичних навичок, розробка основних моделей підготовки правника у вищій школі, орієнтування правничої освіти на потреби практики, підвищення освітнього рівня та правової культури громадян, правників і практиків, розвинення практики соціальної взаємодопомоги, удосконалення реалізації політики сприяння розвитку та взаємодії правової держави, громадянського суспільства і особи, поглиблення приватноправових засад функціонування громадянського суспільства.